

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 2,—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 18,—, za ino-
zemstvo D 20,—, dostavljen na dom
D 12,—, na izkaznice D 18,—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Tit. Knjižnica lice
Ljubljane

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 2,—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilijčje, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnost
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
osira. — Rokopisni se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, petek 21. marca 1924.

Številka: 67.

Iz češkoslovaške politike.

Vladni poraz v Podkarpatski Rusiji.

V nedeljo so se vršile v Podkarpatski Rusiji, avtonomnem delu Češkoslovaške, prve volitve v parlament in senat. Kakor ta del republike uživa izjemno stališče, tako so izjemne tudi njegove razmere. Podkarpatska Rusija je svet zase. V vsakem oziru: narodnostnem, političnem, ekonomskem. Narodnostni položaj je dokaj zapleten: med Rusine ali Ruse so pomešani Židje in Madžari, ki so takorekoč hrbtnica te dežele, ker se iz njihovih vrst rekrutirajo razumniki in beati possidentes. Rusini so narodnostno prilično nezavedni: niso se odločili, ali so Rusi ali Ukrajinci. Ker je med njimi visok odstotek analfabetov in ker imajo zelo malo domače inteligence, je odločitev tem težja. Versko je prejšnji režim napravil iz njih unijate (znani proces v Marmaros-Sigetul). Politično so stali popolnoma pod vplivom Madžarov, saj pa tudi niso imeli lastnih ljudi, ki bi lahko paralizirali delo madžarske inteligence. Najslabši je njih ekonomski položaj, ki je seveda poglavitni vzrok narodne in politične nezrelosti. Rusini so ubogo ljudstvo, ki jedva živi na skopo odmerjeni zemlji in ki po ogromni večini zavisi od bogatih veleposesnikov. Med ljudstvom vlada poleg nevednosti in praznoverja še nekak »suženjski duh«, ki ga opažamo pri vseh masah, ki so bile predolgo izkoriščane od močnejšega sloja. Zelo nagosto so naseljeni Židji, ki tvorijo gros mestnega prebivalstva in ki predstavljajo podkarpatski meščanski razred. Kjer so Židje, tam se bogastvo in revščina izmenjujeta kakor solnena luč in senca. Židje in madžarski agrarci so hkratu nacionalno in razredno najbolj aktivni.

Češkoslovaška je na pariški konferenci izrabila svoj položaj in je slovanško pleme pod Karpati otela pred Madžari, ki bi ga v novonastalih razmerah kaj hitro zbrisali s sveta. Zagotovila je v mirovni pogodbi in kasneje tudi v ustavi, da mu da izjemen položaj v republiki. To obveznost je tudi lojalno izvrševala. Toda s tem, da je prevzela nase usodo Podkarpatske Rusije, je prevzela tudi izvestne dolžnosti. Njena prva naloga je bila, da urredi administracijo in izpelje najnujnejše gospodarske prenosove. Rusinski element ni imel in še danes nima dovolj moči, da bi zrušil nacionalno, politično in zlasti gospodarsko premoč Madžarov. Treba mu je bilo pomoči z upravo, ki favorizira njegove interese in s kulturno, socialno in ekonomsko reorganizacijo. Vlada je postopala po smotrenem načrtu in je dosegla tekem zadnjih let mnogo stvarnih uspehov.

Naravno je, da je njeno delo naletelo na velike težkoc in da so ji metali polena pod noge baš Rusini, ki so v svoji nezavednosti poslušali zahrbitno hujskanje Madžarov. Češkoslovaki so nujno morali poslati v Podkarpatsko Rusijo nekaj svoje inteligence: upravnih in prometnih uradnikov, inženjerjev itd. To so spretno izrabljali Madžari in so plašili ljudstvo s češkim »suženjskim«. Skrafka: pokazale so se vse slabosti nezavednega ljudstva, ki se šele prebujajo k samostojnemu življenju.

Volilni boj je nudil silno zanimivo sliko. Rusini, ki štejejo 370.368 duš, so imeli 5 strankarskih kandidatur, Madžari s 103.791 duš 4 kandidature, a Židje 2. Tako se je v tej mali deželici, ki nima ne političnih tradicij ne močnih e-

Zavlačevanje verifikacije mandatov HRSS.

Oster nastop opozicije. — Verifikacijski odbor bo sklican že te dni.

BEOGRAD, 20. marca. (Izv.) Včeraj ob 9. uri zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, ki se je bavil s težavnim notranje-političnim položajem. Po izjavi enega izmed ministrov vlada za enkrat pred sprejetjem proračuna ne namerava sklicati verifikacijskega odbora. Med drugim se je razpravljalo tudi o interpelaciji džemijevskega kluba, ki zahteva takojšnje strogo preiskavo radi krvavih dogodkov v Metohiji. Ministrski svet je sklenil, da se zahtevi v polnem obsegu zadošči ter je dobil minister notranjih zadev Vujičić nalog, da naj ukrene vse potrebno.

BEOGRAD, 20. marca. Izvirno. Med današnjo sejo narodne skupščine je odposlala celokupna opozicija poslanca Pečiča k predsedniku narodne skupščine, da

Prekinjena seja skupščine.

Radi pogreba zemljiških ostankov dr. Vesnića.

BEOGRAD, 20. marca. (Izv.) Na dnevnem redu današnje seje narodne skupščine je bila interpelacija zemljoradnika Vujića na ministra za socialno politiko glede izseljeniškega vprašanja. Ra-

V pondeljek pričetek odločilne borbe proti vladi.

Preglasovanje vlade pri finanč. zakonu.

BEOGRAD, 20. marca. (Izv.) Vsi poslanci opozicijskih skupin so za pondeljek brzotlačno pozvali v Beograd. V političnih krogih se spravlja ta korak v zvezo z namero opozicije, pričeti v pondeljek v narodni skupščini z ostrim bojem proti vladi. Opozicija namerava s pomočjo radičevskih poslancev pri razpravi o finančnem zakonu, ki vsebuje določbe o kuluku itd., preglasovati vlado ter ji tako onemogočiti nadaljno delovanje. Z ozirom na Radičeve očitke, da opozicija ne namerava vreči vlade pred sprejetjem proračuna, se izjavlja v opozicijskih krogih, da bi se morala proračunska debata tudi po spremembi vlade nadaljevati. Radi tega se bavijo vodilni politiki opozicijskega bloka celo z mislijo, ali ne bi kazalo doseči odgoditev proračunske debate za en mesec, tekem katerega časa naj bi se ustvaril nov akcijski načrt.

RADIĆ NA LOVU ZA NEMŠKIMI VOLILCI.

ZAGREB, 20. marca. »Deutsches Volksblatt«, v Novem Sadu izhajajoče glasilo Nemcev v Jugoslaviji objavlja

se informira, zakaj še ni bil sklican verifikacijski odbor. To postopanje vlade je izzvalo v opozicijskih krogih veliko ogorčenje. Pečić je naglašal, da je verifikacija bila doslej vedno nujna zadeva, ki ima prednost pred vsemi drugimi. Pečić je nadalje izjavil predsedniku narodne skupščine, da bo večina verifikacijskega odbora sama sklicala sejo odbora, ako predsednik sam tega nemudoma ne stori. Predsednik narodne skupščine je v svojem odgovoru naglašal, da zavlačevanje ni namerno, ampak je iskati vzrokov v zunanji spremembi. Seja verifikacijskega odbora bo sklicana tekem prihodnjih dni. Opozicija grozi z najbrezobzirnejšim bojem, ako se verifikacija novo predloženih poverilnic ne izvede nemudoma.

ZAGREB, 20. marca. Dopisnik tukajšnjih »Novosti« je izvedel, da blok začasno ne namerava vlado strmoglaviti, ker člen 75. ustave določa, da redno zasedanje parlamenta ne sme biti zaključeno preden ni sprejet budžet. Če bi vlada padla še pred sprejetjem, bi nova vlada morala podaljšati redno zasedanje, vsled česar bi radikalcii dobili toliko časa, da bi spravili na tapet vprašanja, ki bi utegnili povzročiti cepitev bloka. List objavlja tudi razgovor svojega dopisnika z nekim radikalskim poslancem, ki je izjavil med drugim: »Po našem računu ne bo imel blok večine, tudi če spravi v parlament vse Radičeve poslance. Zasedaj nam manjka le 20 glasov, pa imamo absolutno večino v skupščini. Teh 20 glasov bomo že pridobili na ta ali oni način. Na vprašanje, kje? — je poslanec odvrnil: To ali onstran Sotle, vseeno, kje.

razgovor nemškega politika Steinacherja, 85-letnega starca, z Stjepanom Radićem. G. Steinacher se je mudil zadnje dni na Dunaju ter je ob tej priliki posetil Radića, da ga povpraša, kako stališče zavze-

ma on oziroma HRSS k takozvanemu vršačkemu programu (»Programm von Hatzfeld«), ki označuje politična stremjenja Nemcev v Jugoslaviji. Radić je odgovoril, da nemške zahteve na šolskem polju, v cerkvenem vprašanju ter glede uporabe nemščine v javnih uradih ter na javnih tablah, kakor tudi glede volilne pravice in ustanovitve nemškega državnega tajništva (?) za popolnoma upravičene. Steinacher dostavlja h koncu, da je bil z odgovorom Radića povsem zadovoljen.

VODSTVO HRSS ODOBRILO DOZDAJNO AKCIJO ZA OPOZIC. BLOK.

ZAGREB, 20. marca. Včeraj se je vršila seja predsedstva hrvatske republik. seljačke stranke, na kateri sta kot predsednika dr. Maček in Predavec poročala o svojem posvetovanju z opozicijskim blokom in s poslanci zemljoradnikov. — Predsedstvo je sprejelo poročilo na znanje in sklenilo nadaljevati delo v smislu dosedanjih sklepov.

AKCIJA PROTI BOLGARSKIM KOMITASEM.

BEOGRAD, 20. marca. Danes je obiskal grški poslanik g. Baorudiš ministra zunanjih zadev. Izvedelo se je, da je obisk v zvezi s predležečo akcijo naših in grških čet zoper bolgarske komitase. Ničič je sprejel tudi avstrijskega poslovodjo, g. Hofingerja in češkoslovaškega posl. Šeba.

Imenovanje jugoslovenskega kardinala.

BEOGRAD, 20. marca. (Izv.) Dne 1. aprila se sestane konzistorij, na katerem bo imenovan zagrebški nadškof dr. Ante Bauer za kardinala.

Incident med Hondurasom in Zedinjenimi državami.

TEGUCIGALPE (HONDURAS), 19. marca (Reuter). Vinjeni vojaki so streljali na poslaništvo in konzulat Združenih držav, ranili mnogo pasantov in ropali. Škoda znaša 40.000 dolarjev. — Amerikanska križarka, ki se je vzdrževala v vodah Hondurasa, je izkrcala četo.

BORZA.

CURIE, 20. marca. (Izv.) Predborza. Pariz 29.35, Beograd 7.125, London 24.805, Praga 16.70, Milan 24.95, Newyork 578.75, Dunaj 0.00815, Sofija 4.155, Bukarešta 3.10, Amsterdam 314.50.

ZAGREB, 20. marca. Pariz 4.075—4.125, Svica 14.155—14.255, London 3.175, Dunaj 0.1151—0.1171, Praga 2.37—2.40, Milan 3.53—3.56, Newyork 81.70—82.70,

konomskih organizacij, borilo za oblast 11 političnih strank. Prognoza je bila jako neizvestna. Pri nedavnih občinskih volitvah so odnesli zmago agrarci. Če bi bile razmere normalne, se politična struktura v nekaj mesecih ne bi mogla izpremeniti od temeljev.

Rezultat nedeljskih volitev je izzval silno presenečenje. Vladna koalicija je doživela težak poraz. Večino glasov so odnesli komunisti in sicer čez 100.000 za parlament in okoli 80.000 za senat. Dobili so štiri poslance v parlament in 3 v senat. Vrhu tega sta prišla 2 Madžara v parlament in 1 v senat, od drugih strank pa so bili izvoljeni: 1 trudovec, 1 soc. demokrat in 1 agrarni opozicijski nalez.

Zmaga komunistov je očividno zmaga čisto navadne demagogije med nezavednim, kulturno in gospodarsko primitivnim ljudstvom, kateremu so komunisti obetali razdelitev vseh gospodarskih zemljišč, gozdov in pašnikov. Nedeljski komunistični triumf močno spominja na svoječasno zmago komunistov v Makedoniji in Črni gori, kjer

ljudje tudi nimajo ne pojma o socialnem življenju, koder pa imajo demagogi široko polje, da si pridobivajo nevedne glave in nizke instinkte.

Poraz praške vlade se živahno komentira. Komunistično »Rudé Pravce« prekipeva od veselja in piše, da je to predznamenje komunistične zmage pri bodočih volitvah v republiki. Drugi listi proučujejo stvarno in brez glupe komunistične demagogije vzroke vladnega poraza. »Narodni Listy« pišejo, da je poraz povzročilo to, da koalicija ni nastopila složno, ampak je vsaka stranka šla v volilni boj na svoj račun, ker je polagala večjo važnost na ožje strankarske interese nego na vladne in državne. — Agrarni »Venkov« je podobnega mnenja in zlasti podčrtava kulturno zaostalost. Če bi se volitve izvršile pol leta kasneje, bi bil rezultat drugačen. — Socialdemokratsko »Pravo Lidce« piše o primirnosti podkarpatskega življa. V takih razmerah vedno in povsod najbolj uspeva neodgovorna agitacija, zlasti če jo ščiti absolutna svoboda. — »České Slovo« pravi, da je

kompleksirana tehnična struktura češkoslovaškega volilnega zakona ustvarjena samo za politično zrele in inteligentne volilce. Najboljši dokaz o politični nezrelosti je pač dejstvo, da je v septembru lan. leta dobila agrarna stranka ogromno večino, čez nekaj mesecev pa niti enega mandata. — Tudi klerikalni tisk obita vladi, da ni aranžirala skupnega nastopa koalicije. — »Tribuna« je mnenja, da so komunisti dosegli že tedaj velik uspeh, ko so prvi vložili kandidatno listo, ker je številka 1. najbolj vlekla. Ta korak je pomagal neč nego milijoni za agitacijo vrženega denarja. — Madžarski tisk je seve zadovoljen. — Nemški tisk zavzema bolj rezervirano stališče in trdi, da zmaga komunistov v Podkarpatski Rusiji še ne pomeni zmago ideologije III. internacionale.

Vsekakor pa so volitve v Podkarpatski Rusiji precej izreznile odgovorne politične kroge na Češkoslovaškem in jih prepričale, da je odgovornost za vlado še zmeraj precej nevažna več.

Politične vesti.

* **Pasjo vlogo**, ki so jo igrali nemški poslanci napram radikalski vladi, skušajo nemški lističi, zlasti »Cillier Zeitung« v dolgovoznem uvodniku, zagovarjati kot politiko »proste roke«. Ne, prijatelji, ne bote se zlahka napravili lepših nego ste. Ves svet, ki zasleduje politične dogodke, ve, da je vaša politična taktika še vedno ona iz stare Avstrije: politika profitarstva, oportunitizma, izsiljevanja. Dobro ste vedeli, da radikalec trebao vaših par glasov, in za razne koncesije ste jih vedno dali na razpolago. Pri tem niste gledali na koristi države, ampak na koristi svoje stranke. Vi imenujete to politiko »proste roke«, mi pa pravimo, da je ta vaša politika ravno tako ostudna in nemoralna kakor politika Turkov-džemijetovcev iz južne Srbije. Zato je bolje, če o tem nič veliko ne pišete in ne govorite.

* **Kaj bo pa zdaj?** »Narodni dnevnik« je tudi glasilo g. Pucelja, voditelja SKS v Sloveniji. »Narodni dnevnik« ljuto napada g. Radića. G. Pucelj nič ne reče proti temu. Toda g. Pucelj je obenem član kluba zemljoradnikov v narodni skupščini in zemljoradniška stranka ter SKS ste se precej tesno združili. Te dni pa so odposlanci Radićeve stranke ponovno konferirali z zemljoradniškim klubom v Beogradu in dne 18. tm. se je vršil razgovor o tesnem zblizanju zemljoradniške stranke in HRSS. Razpravljalo se je celo o možnosti, da bi bil v jeseni skupni strankarski kongres. Radićevci so izjavili, da bode vodstvo njihove stranke našlo parolo za zblizanje srbskih in hrvatskih kmetov. Ubogi Pucelj in ubogi »Narodni dnevnik«, kako neki bota potem pisala, ko se to zgodi?!

* **32 novih poverilnic** je izročil odposlanec Radićevcev Predavec predsedstvu narodne skupščine v torek 18. tm. Ob tej priliki je Predavec izjavil novinarjem, da je Radić popolnoma solidaren s koraki predsedstva stranke glede opozicijskega bloka. Čim bo verificiranih tudi teh 32 mandatov, pridejo poslanci v Beograd. Med voditelji opozicije je bil glede nadaljne taktike dosežen popoln sporazum.

* **Novo poverilnic radićevskih poslancev** je predsedstvo skupščine izročilo verificacijskemu odseku. Govori se, da hočejo radikalec sedaj spremeniti svojo taktiko in sklicati verificacijski odbor šele po proračunski debati. Baje se je ministrski svet v tem smislu zedinil.

* **V narodni skupščini** je bil v seji 19. tm. sprejet po kratki razpravi proračun vojnega ministrstva. Celokupni izdatki za armado znašajo 1.900.000.000 Dinarjev.

* **Javorina dodeljena Čehoslovaki.** Svet Društva narodov je konečno kon-

čal triletni spor med Čehoslovako in Poljsko in potrdil protokol komisije Društva narodov za razdelitev meja med Poljsko in Čehoslovako v Javorini od 1. febr. tl. Po tem protokolu pripada Javorina definitivno Čehoslovaki. Ves čehoslovaki tisk z navdušenjem pozdravlja rešitev tega težkega spora in pri tem ugotavlja pomirljivo stanje na eni kakor na drugi strani med časom, ko je spor trajal.

* **Bolgarske reparacije.** Velesile so sklenile znižati Bolgariji račun o okupacijskih stroških na 25 milijonov zlatih frankov.

Dnevna kronika.

— **Osebnost v. Dr. Šandor Hrašovec**, odvetnik v Smarju pri Jelšah ter dr. Franc Hrašovec, tajnik v notranjem ministrstvu v Beogradu sta imenovana kapetanom II. razreda, dr. Milko Hrašovec, odvetnik v Celju, pa poručnikom. Vsi trije so sinovi g. dr. Juro Hrašovca, župana v Celju. K častnemu napredovanju iskreno častitamo!

— **Smrtna kosa.** V Slovenjgradcu je dne 16. marca ob 9. uri zvečer nenadoma preminul g. Ivan Karol Verhovnik, pisarniški oficijant okrajnega glavarstva. Bolehal je že čez leto dni na srčni napaki, kateri je sedaj nepričakovano podlegel. Naj v miru počiva!

— **Finančni minister** zopet obljublja. Komu? Seveda uradništvu! Torej čujmo, kaj: 1. draginjske doklade ostanejo, ko se bodo plače izplačevale po novem zakonu, v dozdajni višini; 2. žene drž. nameščencev, ki so same uslužbene v državni službi, dobivajo polne draginjske doklade; 3. vsako maksimiranje doklad se ukine; 4. zakon o draginjskih dokladah bo že pred 1. aprilom predložen narodni skupščini; 5. plače po novem zakonu se nakažejo s 1. aprilom, ker bo pa radi tehničnih ovir redno izplačevanje mogoče šele s 1. majem, dobe uradniki 1. apr. zopet predajajo. Tako je obljubljen od fin. ministra dr. Stojadinovića odboru uradniškega Saveza, ki mu je 19. tm. predložil memorandum uradništva.

— **Zadružno razstavo v Gandu v Belgiji** se udeležita kot delegata Glavne zadružne zveze gg. dr. Korošec in Mihajlo Avramović. Za to razstavo pripravlja Zadružna zveza posebno knjigo v angleškem jeziku o razvoju zadružništva v naši državi. Knjiga bo opremljena seveda tudi s potrebnimi grafičnimi podatki o našem zadružništvu.

— **Tri osebe ubite po eksploziji šrapnela.** V soboto 15. tm. se je dogodila v vasi Hamu v Brdih strahovita nesreča. Gospodar Fran Četrtič je našel na polju v bližini svoje hiše avstrijski 18-centimeterski šrapnel. Skušal ga je odpreti, in ker se mu to ni posrečilo na

prirodnega prava, na drugi pa idealistično promatranje zgodovine. Sicer tudi nemški nacionalizem ne zametuje naravnega prava, toda zanj ne znači nič več kot pravo fizično močnejšega (kvantiteta). Hkratu prisega na zgodovinsko pravo, ki ga Nemci že izza Hegela najbolj povzdigujejo. To pravo so njihovi teoretiki združili z evolucionizmom (darwinizmom), ki trdi, da je najvišji prirodni zakon boj za obstoj, boj med močnejšimi in slabejšimi in da morajo slabejši podleči. (Ta razlaga prirode ne drži, kajti v resnici vidimo, da so se skozi milijone let najmanjše živali in rastline ohranile poleg največjih in najmočnejših in da priroda neprestano asociira najmanjša bitja — celice — ter je zakon asociacije pravzaprav temelj organskega življenja). Nemški nacionalizem, liberalizem, socializem, nemška znanost, filozofija, sociologija — vse je večalimanj stalo v službi načela, da gre močnejšemu pravica. To načelo je dominiralo v nemški politiki. Občutili ga je bilo tako v Nemčiji kakor v Avstro-Ogrski, tako v notranji kakor v zunanji oolitiki.

V romanu »Das deutsche Leid« je duhoviti pisatelj Bartsch pokazal psihološko, historično in etično razliko med nemškim nacionalizmom in nacionalizmom malega naroda na tleh slovensko-nemških narodnostnih bojev: v unari-

Razpis računske uganke.

5 nagrad za pravilne rešitve.

Dve kmetici - sosedi prodajata na trgu v Mariboru jabolka iste kakovosti in vrste, in sicer jih nese na trg vsaka 300. Prva — A — jih prodaja 3 za en dinar, druga — B — pa 2 za en dinar. Prva izkupi 100 dinarjev, druga pa 150 dinarjev.

Drugi dan pa zbolil kmetica A in pokliče k sebi soseda B ter jo prosí, da bi ona tudi njena jabolka prodala na trgu in sicer, kakor jih je sama prodajala prej, po 3 za en dinar. Kmetica B si misli, zakaj pa ne, bodo še rajše kupovali. Vzamne oboja jabolka, zopet vsakih 300 in računa: »Jaz prodam dve za en dinar, ona pa tri za en dinar. Torej bom dala pet za dva dinarja, pa ho.« In gre z vsemi jabolkami na trg in jih prodaja 5 za 2 dinarja. Kmalu je vse prodano.

Ko prešteje denar, pa našteje samo 240 dinarjev. »Kako je vendar to?« si lomi glavo kmetica. Za svojih 300 jabolk moram dobiti 150 dinarjev in za sosedinih 300 pa 100 dinarjev, kar da skupaj vendar 250 dinarjev. Manjka mi torej 10 dinarjev. In še enkrat računa: 600 jabolk sem imela. 5 za 2 dinarja je 10 za 4 dinarje, je 100 za 40 dinarjev, potem je 600 za 240 dinarjev. Torej bo le v redu. — In vendar je 10 dinarjev premalo. Kje je napaka?

Razpis uganke velja od ponedelika 18. tm. pa do 21. aprila. Uvaževale se bodo samo rešitve, ki bodo najkonec tega dne v rokah našega uredništva.

Upoštevale se bodo rešitve: 1. od onih, ki bodo do 21. aprila najmanj že mesec dni stalni naročniki lista, 2. od onih, ki list dnevno kupujejo, pa samo, če obenem z rešitvo vpošljejo še najmanj 26 odrezkov glave »Taborca« s številko in datumom vred, in sicer številke od 18. marca naprej po vrsti.

Za pravilne rešitve razpisujemo sledeče nagrade:

1. nagrada: 100 dinarjev v gotovini.
2. nagrada: 1 prost izvod »Taborca« za 3 mesece.
3. nagrada: 1 izvod Kellermannovega romana »Predor«.
4. nagrada: 1 prost izvod »Taborca« za 1 mesec.
5. nagrada: knjiga Milana Pucelja: Zakonci.

Ako bo več pravih rešitev, se bo dne 22. aprila v našem uredništvu pod kontrolo zastopnikov reševalcev uganke žrebalo za nagrade.

Uredništvo »Taborca«.

polju, ga je prinesel domov in je doma na dvorišču skušal odvit žigalo. Pri tem nevarnem opravilu sta prisostvovala tudi njegov 19-letni sin Fran in 14-letni Josip Simšič. Nenadoma pa je šrapnel eksplodiral in drobci so raztrgali Četrtiču trebuh in prsi ter mu prebili srce. Obležal je na mestu mrtev. Sin in Simšiča pa so drobci ranili na glavi in po raznih drugih delih telesa tako močno, da sta vkljub lakojšnji pomoči izdihnila na licu mesta. Ko so prišli orožniki, so mogli le ugotoviti smrt vseh treh in so dali trupla prenesti v košičansko mrtvašnico.

— **Samomor v tunelu.** Iz Slovenjgradca poročajo: Dne 15. marca 1924 ob 1. uri je povezil delavski vlak med Gornjimi Dolicem in Velenjem nekega iz avstrijske republike došlega človeka. Isti je — kakor se je doznalo — najbrž iz bede izvršil samomor ter si poiskal predor, se vrge v sredini istega proti došlemu vlakcu, kateri mu je prerazl glavo, levo roko in levo nogo. Pri njem so našli listino, ki spričuje, da se je pokojni zval Ivan Port, rojen 1888, pristojen v Kobarje in nazadnje bivajoč v Gornjemgradu št. 107.

— **Nečloveški zločin.** V Selnici ob Muri so ljudje že dokaj časa pogrešali kočarjevo ženo Marijo Hircerjevo. Ne-kateri so mislili, da je ušla svojemu možu, ki je z njo surovo postopal in se podalja v Nem. Avstrijo. Z druge strani pa je bilo slišati, da ni popolnoma iz-

ključeno, da jo je Simon Hircer, njeni mož, umoril. Poizvedovali so orožniki iz Sent Pija in ugotovili, da jo je v resnici umoril Hircer in jo zakopal kakih 50 korakov od hiše. Morilec se je nekaj časa skrival pred orožniki, zasačeni so ga pa sosede in ga odvedli na orožniško postajo. Hircer je priznal, da je ubil svojo ženo zaradi tega, ker je bila štedljiva in varčna in ga je venomer priganjala k delu. Rozentega ga je nagovarjala k zločinu posestnikova hči Marija Senčičeva, s katero je imel ljubavno razmerje. Iz teh razlogov je Hircer sovražil svojo ženo, iskal preprirov z njo in ji je večkrat grozil, da jo bo umoril. Svoj naklep je izvršil 7. februarja. Ta dan se je zopet sprl s svojo ženo in jo v kuhinji s sekuro udaril dvakrat po glavi, da je kmalu zatem umrla. Nato jo je zakopal blizu hiše, kjer so jo 15. tm. našli orožniki. Zakonca Hircer sta bila poročena nad eno leto; umorjena je bila približno 6 mesecev v nosečem stanju.

— **Samomor v rovu.** Anton Žibert, streljač pri podjetju Dukić in drug na Reštanju pri Rajhenburgu je izvršil 16. tm. iz neznanega vzroka grozen samomor. Vzel je kilogram kamnikita in kapice, šel v preiskovalni rov Zakl. položil je smodnik na tla, ga vžgal in se vlegel nanj. Močna eksplozija je samomorilčev truplo raztrgala na drobne kosce.

ristokracija. Evropa, svet — na drugi barbarstvo, primitivno ljudstvo, fanatizem, sovraštvo, polizobražena inteligenca. Prvo so Nemci, drugo Slovenci. Tako so pisali nemški pisatelji ne le na Stajerskem, ampak tudi na Češkem in drugod. Tako je nemškim nacionalistom izgledalo prebujenje manjših slovanskih narodov! Prebujenje k taistemu svobodnemu solncu, ki sme baje ogrevati le močne, velike, slavne narode.

Že v referatu o Boehmovi knjigi sem opozoril, da tako naziranje ni obvladalo zgolj to ali ono stranko v političnem smislu, temveč da se je razlezlo skoraj v vse narodne dele, le da je bilo v posameznih strankah ali osebah manj virulentno. Najbolj ga je pokazala svetovna vojna, ki jo je Bethmann Holweg proglasil za boj med Germanstvom in Slovanstvom in ki so jo podpirali celo najzmernejši in najuvidevnejši nemški nacionalisti — socialni demokrati. Tudi danes, ko se je pokazalo, da je bila nemška ideologija docela zgrešena in da si Nemci s takim umevanjem slovanske nacionalne individualnosti ne morejo pridobiti zaupanja med Slovani, tudi danes se ogrevajo tisoči in tisoči za historično in materijalistično pravo Nemcev nad malimi narodi.

(Konec ovik.)

Ignotus:

Slovani in Nemci.

2. »Roseggers Heimgarten« in drugo.

V razmotrivanju o pangermanski knjigi »Europa irredenta« sem podčrtal dejstvo, da se velenemski nacionalizem in nacionalizem manjših, zlasti slovanskih narodov, razhajata že v samem bistvu. Njuni miselni izhodišči (Geschichtsphilosophie) si nasprotujeta. Nemški nacionalizem sloni na zavesti velikega naroda z ogromno fizično močjo, z znamenitimi dinastičnimi, militarističnimi in imperijalističnimi tradicijami. Je historičen in materijalističen. Naš sloni na zavesti malega naroda, ki se je skozi stoletja težko boril za obstoj med večjimi, silnejše razvitimi narodi. Racionalizem, ki je začel rušiti temelje med monarhijami in cerkvijo, je v zvezi z napredkom tehnike, sirjenjem ljudske omike in prodiranjem buržoazije pripravil francosko revolucijo. Ta je vzbudila v masah razredno zavest, pri malih narodih pa najprej nacionalni čut. Tako so tudi narodi, ki so se borili z Nemci in njihovimi asimilacijskimi težnjami, občutili zavest, da jim ne glede na številčno moč in preteklost gre pravica do svobode. Stališče, s katerega so zahtevali pravico do samostojnega življenja, je na eni strani stališče

Pomorstvo.

»JADRANSKA STRAŽA« V MARI-BORU.

Podružnica »Jadranske Straže« v Mariboru, patriotičnega društva za obrambo našega morja in naše obali, razglasa odlok g. ministra notranjih zadev z dne 17. januarja 1924, s katerim je odobrilo »Jadranski Straže«, da se za centralo in vse njene organizacije v celi kraljevini uvede društvena zastava, ki se bo smela izobesiti za časa slavnosti in ob raznih državnih praznikih. Zastava »Jadranske Straže« je: Državna trobojnica z društvenim znakom »Jadranske Straže«, ki predstavlja buzdovan (meč) kraljeviča Marka v morju (po narodni pesmi). Ta znak se nahaja na polovici zastave in nosi z ene strani zastave v znaku društvena inicijala (T. S.) v latinici, z druge strani pa v cirilici. Črke v latinici in cirilici se stavijo z ene ali z druge strani poljubno, kakor se že uporablja ena ali druga abeceda v dotičnem kraju.

Obvestilo o tem je prejelo predsedstvo podružnice od policijskega komisarijata po naročilu g. velikega župana.

Tudi ob tej priliki prosimo najtopleje naše gradjanstvo brez razlike spola in starosti, ne glede na narodnost in stan, da v kar največjem številu pristopa k podružnici »Jadranske Straže« v Mariboru. Priglasila sprejemajo iz prijaznosti gg. posestniki Velike in Centralne kavarne in hotelov »Merano« in »K zamoren« ter gostilničar Götzove restavracije, dalje tajnik podružnice g. Sertič in blagajnik g. Jurković, oba v Barvareški ulici št. 1 in tudi predsednik

podružnice g. polkovnik Prica, Badlova ulica 12.

»Jadranske Straže« v Mariboru. Predsedstvo podružnice

Gospodarstvo.

g Nacionalizacija največje bosanske lesne tvrdke. Te dni je bil dosežen sporazum o nacionalizaciji največje bosanske tvrdke Eissler in Ortlieb v Zavidovičih. Nacionalizacija bo izvedena na ta način, da odkupi Ortlieb, nemški državljan eno četrtino zaplenjenega posestva za 25 milijonov dinarjev, ter da se tvrdka spremeni v delniško družbo, 30 odst. vseh delnic pripade državi.

g Dobava črne pločevine. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 7. aprila 1924 za dobavo 60 tisoč kg črne pločevine 1300x2200x1,5 mm. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem oddeljenju Dir. državnih železnic v Ljubljani. Gosposvetska cesta (nasproti velesejma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

g Dobava svinčene legure. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje za 28. marca tl. za dobavo 5000 kg svinčene legure sestave 78 odst. svinec, 5 odst. cin, 17 odst. antimona. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem oddeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani. Gosposvetska cesta (nasproti velesejma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

g Dobava konjske žime. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 kg konjske žime Ia. Kolekovanje ponudbe je vposlati do najkasneje 31. marca tl. ekonomskemu oddeljenju te direkcije.

Mala oznanila. Pohištvo

astnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Sercer in drug, Vetrinjska ul. 2. 106

Perfektna kuharica se sprejme takoj. Vprašati Gregorčičeva ulica 12/II, levo. 607

Sprejme se izurjen zanesljiv lovec. hrana in stanovanje za samec pri lovskem najemniku. Ponudbe z zahtevki plače se naj pošljejo dr. Milanu Gorišku, odvetniku pri Sv. Lenartu. 608 2-1

Gospa iz Maribora, ki je bila v Ljubljani dne 27. januarja t. l. v Hotelu Strukelj na obisku svojega moža in je nameščena v kartonazi v Mariboru se navroša, da javi svoj naslov pod »Sarajevo« na Aloma Company, Ljubljana. 666 3-1

Kupim dobro ohranjeno čisto starinske oprave. Ponudbe dr. Fero Müllerja, odvetniku. Aleksandrova 11. 604 3-2

Na prodaj je čela bela oprava sobe kakor nova za gospodinjene. Razlagova ulica 23/I. od 14.—16. ure. 603 3-2

Zamenja se lepo stanovanje (5 sob, kuhinja, kopalnica in predsoba ter ostale pritlikline) v sredini mesta tik Glavnega trga za vsaj enako veliko v bližini parka, z vsaj nekaj vrta. Ponudbe pod »Zamena« na upravo »Tabora«. 10-5

Lepe obleke in kostumi za mlade dame in gospodične, dobro blage, ugodno na prodaj. Vprašati Razlagova ulica št. 23/I. od 14.—16. ure 602 3-2

Petek VELIKA KAVARNA 21. marca
SIMFONIČNI KONCERT
veliki orkester, dirigent J. KAPLANEK
S P O R E D :
1. Vstop v areno, slovenska koračnica Fuček
2. a) Nazaj v planinski raj, parafraza Parma
b) Na dvoru planinskega kralja Grieg
3. H mol sinfonija II. del Schubert
4. Velika kronološka fantazija črez Wagnerjeve opere aranžirano od Morena
5. Fantazije iz Carostrelca Weber
6. Suite Caucazienne III. del Ip. Ivanov
7. Balkanski zvoki Rineš
8. a) Slovanski plesi št. 4 Dvořak
b) Slovanski plesi št. 6

Podpirajte slovenske tvrdke!

Miša v mestu
z gospodarskim poslopijem, vrtno, sadnim drevjem in trto na prodaj. Poizve se v Plinarski ulici št. 17, pisarna družbe »Promesa«. 539 5-5

Zanesljiva in preiskušana
SEMENA
za zelenjavo in cvetlice dobite kakor vsako spomlad v vrtnariji J. Jemec, Razlagova ulica 11 in na stojnici Glavni trg. 506 10-10

Kupimo
609
zdrav beli roza
KROMPIR
Pismene ponudbe z navedbo cene in količin pod »Suh krompir« na Aloma Company, Ljubljana.

Podpirajte sokolski tisk!
Pristopajte k Jugoslovski Matici.
„VIKTORIA“ TVORNICA DJECIJIH KOLICA
HEINRICH & LEPPICH, INDIJA SHS.
Proizvaja i otprema tačno samo preprodavaocima svoje najnovijih modela prvovrednih: Dječijih sportkolic, kolic za sklapanje, kolic za krovom, princes kolic, kolic za njihanje, stolaca za ležanje, stolaca za bolestnike, svakovrsnih dječijih stolaca za sklapanje, holendera, bicikla (trokotača) kolic za lutke i. t. d. Ilustrovani ojenik 436 na zahtjev besplatno! 24-3

je poplačan trud in delo gospodinje, ako pri pranju uporablja dosledno
SAMO MILO „GAZELA“

D. S. Merezkovski:
Julijan Odpadnik.
(Dalje.) (70)
— V tvoji pavilasti glavi se razprostira brezimena temota! — je vzkljnil arijski škof, pripravljen, da se s pestjo zakadi v Trifona.
Gnostik je nagloma umolknil, spaciil ustne v prezirljiv nasmeb, malce zamežal in dvignil kazalec:
— Največja modrost! Modrost nad modrostjo! — je izpregovoril komaj slišno in jo jadrno odomastil, kakor da bi se bil zbal arijske pesti.
Prerokinja iz Pepuze je vstala opiraje se na pazduho dveh zaljubljenih skopljencev; bila je strahotna, bleda in razkušana. Motne oči so ji švigale ko v blaznosti; kakor da je gluha in slepa, je tulila na ves glas:
— Maram ata! Maram ata! — Gospod prihaja! Gospod prihaja!
Učenci mladega Epefamija, ki je bil v Kataloniji napol poganški polubog napol krščanski mučenec, so vzkljkali:
— Bratstvo in enakost! Drugih zakonov ni. Razrušite, vse razrušite! Naj imajo močje skupno premoženje in skupne žene, kakor travo, vodo, vzduh in sonce.
Ofiti, oboževalci kač, so dvignili baltene križ, ki se ga je oklepala majhna, koroška niška kača:
— Modrost kače — so pravili — daje ljudem spoznanje dobrega in zlega. Glejte Odrašenika — kači podobnega — Ofi-pomofosa. Ne bojte se ga, ampak ga ubogajte, zakaj ni lagal, ko je dejal: če pokusite prepovedani sad, postanete kakor bogovi.
Nek Markarjanec, parfenirani in skrbno počesani gizdalin, ki je slovel kot zapeljivec žena, je spretno kakor seimarski sleparji dvignil razozren kozarec z vodo in vzkljknil radovednežem:

— Glejte, glejte! Čudež! Voda bo vzkljela in se pretvorila v kri.
Kolarbazijanci so šteli na prste in dokazovali, da se vse pitagorejske številke, vse skrivnosti neba in zemlje, skrivajo v samih črkah grške abecede:
— Alfa, Omega — začetek in konec. Med tema — trojica — beta, gamma, delta — Sin, Oče, Duh. Pogledite, kako preprosta reč!
Fabijoniti, Karpokratijani — požeruhi in Barbeloniti — pohotneži so oznanjevali takšne ostudnosti, da so si pošteni ljudje zatikali ušesa in pljuvali pred njimi. Mnogi so vplivali na slušatelje s tisto skrivnostno privlačnostjo, ki mika človeški um za najblaznejša in najstrahotnejša početja.
Vsak je bil uverjen, da je spoznal, kaj je prav. In vsi so bili zoper vse.
Neznatna, v skrajnih afriških puščavah živeča sekta Rogatijancev je učila, da bo Kristus ob svojem prihodu na zemljo našel prave in resnične apostole svojih naukov edinole pri njih — v nekotikili vaseh v Mauretaniji in nikjer drugod na svetu.
Evander iz Nikomedije je docela pozabil na Juvencija, s tako vnemo je pisal na svoje voščene ploščice nova, njemu še neznana krivoverstva.
Doli z mramornate galerije pa je mladi car v spremstvu filozofov, oblečenih v starodavna, bela oblačila, s pogledi, ki so izžarevali gorečo in zadovoljno mržnjo, opazoval vrvenje napol blaznih verskih učiteljev. Tik njega so stali vsi znani prijatelji: pitagorejec Prokul, Nimfidijan, Evgenij Prisk, Edezij, carjev stari učitelj božanski Jamvik, lepolični Hekebolij, Dindimenin Arhircj. Nič se niso posmehovali; ostala jim je tista vedra pokojnost, ki pristojta modrim ljudem; le tuintam je šinil čez njihove stroge ustne smehljaj tihega sočutja. Nad dvorano je triumfirala helenska mo-

drost. Zrli so z viška na zbor, kakor zro bogovi na vojskujoče se ljudi, kakor gledajo ljubitelji cirkusa na areno, kjer divje zveri požirajo druga drugo. V sencih škrlatnih zaves so se počutili bodre in spočite.
Spodaj pa so se gnetli Galilejci in so v potu svojih obrazov preklinjali in anatimizirali drug drugega.
Splošno zmedo je izkoristil mlad, deviški kaminist lepega, nežnega obraza in žalostnih, otroškojasnih oči, se povzpel na tribuno in vzkljknil tako navdušeno, da so se na mah vsi obrnili in utihnili:
— Blagor jim, ki se ne pokore Bogu! Blagoslovljen bodi Kajin, Ham, Juda, blagoslovljeni prebivalci Sodome in Gomore! Blagoslovljen njihov oče, angeli temine in propasti!
Divji Afrikanec Purpurij, ki se je ves čas zaman trudil, da bi prišel k besedi, je ročno skočil h kaministu in, hoteč si olajšati srce, je pretil mladeniču z mislično, dlakasto roko, češ, da bo sam »zamašil brezbožneževa usta«.
Okoli stoječi so ga hoteli zadržati in so ga opominjali:
— Ne spodobj se, oče!
— Pustite! Pustite — je vpil Purpurij in se iztrgal iz rok, ki so se ga bile oklenile. — Ne morem to nesnago trpeti. Tu imaš, Kajnov izrod!
In donatist je pljunil kaministu v obraz. Nastala je še hujša zmeda. Izvestno bi se bil razvil pretep, da niso prihiteli dvorni sulčarji. Rimski vojaki so se pomčali med sprte kristjane in jim govorili:
— Tišje, tišje. Carski dvor ni mesto za vaše pretepe. Ali nimate dovolj cerkva za take prepire?
Purpurija so prijeli za roke in ga izkušali odstraniti. Škof je zavpil:
— Leona! Dijakon Leona!
Purpurijev telesni stražnik je suvaje prebil vojaške vrste, zvalil dva vojaka

na tla in Purpurija osvobodil. V vzduhu, nad glavami Hereziarha je zažvižgal strašen cepec Cirkumcelliona.
— Hvala Bogu! — je tulil Afrikanec, iskaje s pogledi žrtve.
Zdajci pa je roka s cepcem omahnila. Vsi so obstali kakor okamenjeni. V tišini se je oglasil krik enega izmed polublaznih skopljencev pepuške prerokinje. Skopljencev je padel na kolena, se režal od groze in vpil, pokazujoč s prstom na tribuno:
— Satan, satan, satan!
Na mramorni prostor je stopil car Julijan. Postavil se je nad tolpo Galilejcev in pokoino prekrizal roke. V svoji belti obleki je izgledal veličastno. Oči so mu plامتle od samega veselja. Mnogim se je zazdelo, da vidijo vteleženega satana.
— Glejte, tako izvršujete zakon ljubezni, Galilejci! — je dejal prestrašenim zborovalcem. — Zdaj vidim, kaj pomeni vaša ljubezen. Zverine poznajo več usmiljenja nego vi, ki besedičite o ljubezni. Pravim vam z besedami vašega Učenička: Gorje vam pismouki, kajti vi ste vzeli ključ spoznanja; sami ne vstopate v hram, drugim pa branite vstopiti! Gorje vam, pismouki in farizeji!
Naslajajoč se z njihovim molkom je pristavil počasi in mirno:
— Če ne umejete upravljati s samim seboj, pa poslušajte mene, ki vas hočem odvrniti od hujšega zla: ubogajte in se mi pokorite!
VII.
Ko je Julijan zapustil Konstantinov Atrij, je krenil po širokih stopnicah v majhen, blizu dvora ležeč tempelj, da žrtvuje boginji sreče Tihj. Tu je pristopil k njemu sivolasi, grbavi halikedonski škof Maris. Marisu so od starosti iztekle oči; vodil ga je neki deček.
(Dalje prihodnjč.)